
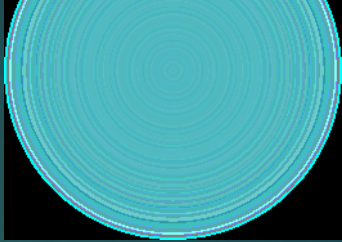

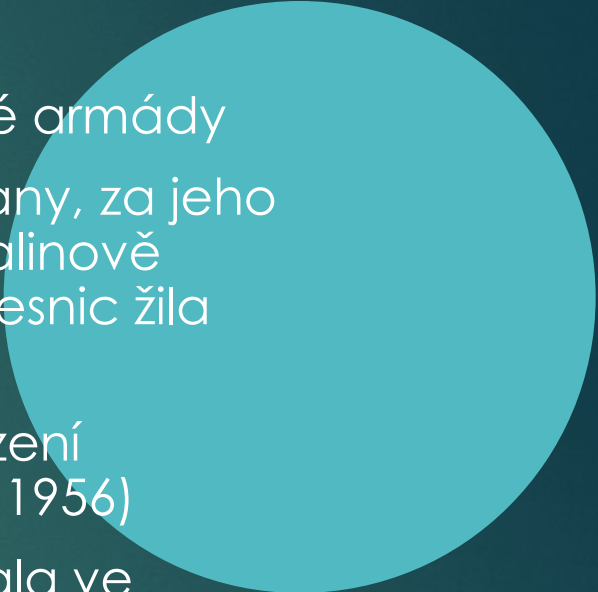
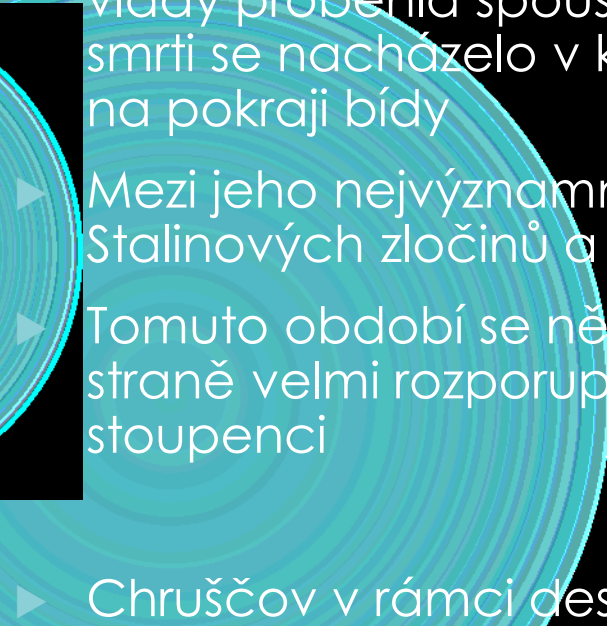
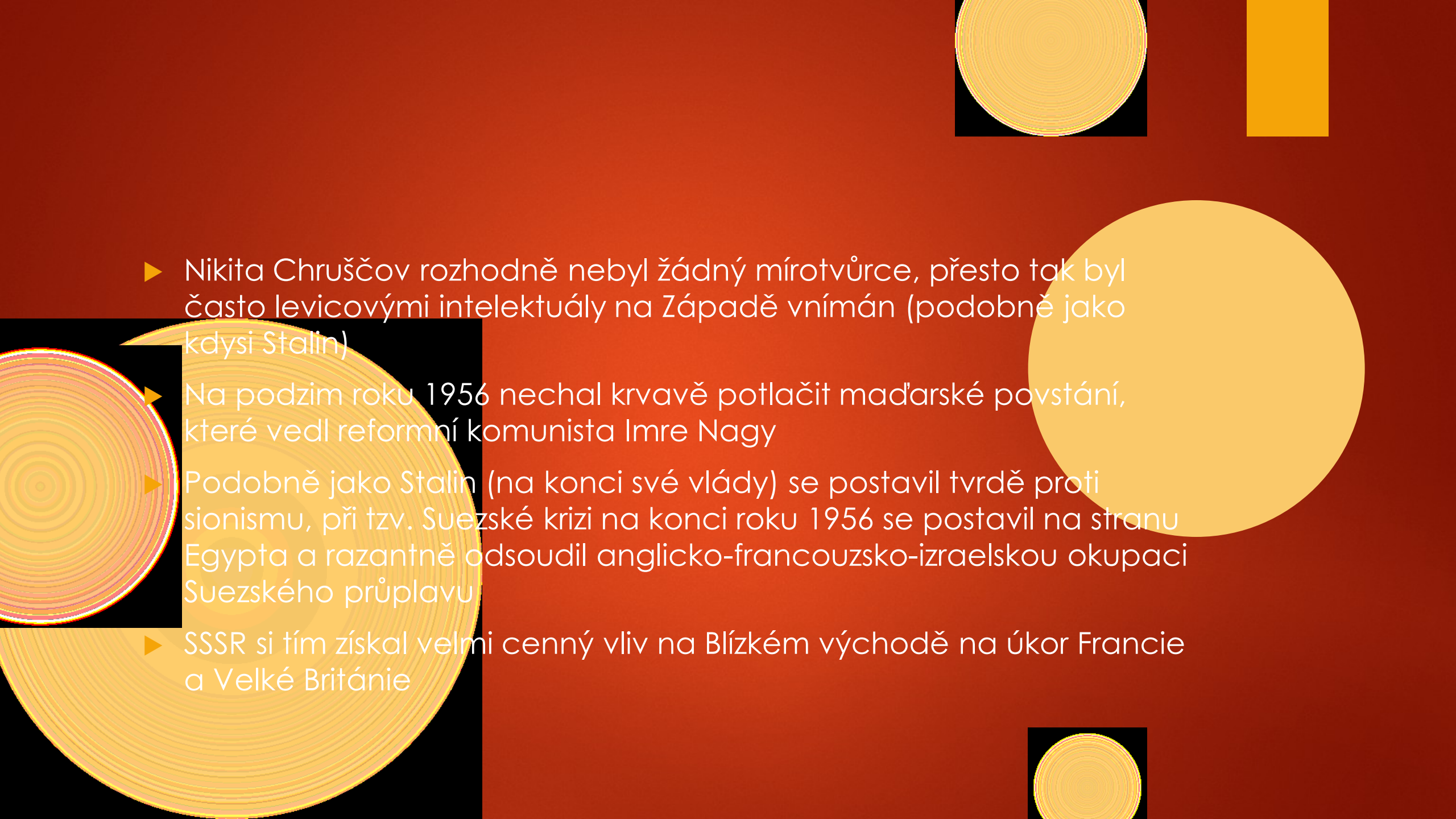
The background of the slide features a close-up, slightly blurred view of two flags. On the right side, the stars and stripes of the United States flag are visible. On the left side, the red field of the Soviet flag is shown, featuring a large, golden hammer and sickle emblem and a smaller golden star above it. The text is overlaid on this background.

**Rusko v 60. letech-Nikita
Chruščov, období tzv. oteplení;
rusko-americké vztahy, tzv.
karibská krize**

Oskar Hájek (445983)

-
- ▶ Stalinova smrt na jaře roku 1953 sovětským obyvatelstvem velmi otřásla, přes všechny své zločiny se mezi obyvateli SSSR těšil velké oblibě a jeho kult byl natolik silný, že ho můžeme srovnávat např. s vírou v božstva u primitivních národů
  - ▶ Po Stalinově smrti nastává boj o trůn, který je veden velmi nevybíravými prostředky
  - ▶ Největším favoritem je lidový komisař NKVD Lavrentij Berija, který proslul svou krutostí
  - ▶ Nikitu Chruščovovi se však za pomoci Nikolaje Bulganina podaří Beriju odstranit, je odsouzen k smrti za skutečné i smyšlené zločiny, jedná o vítězství strany nad tajnou policií

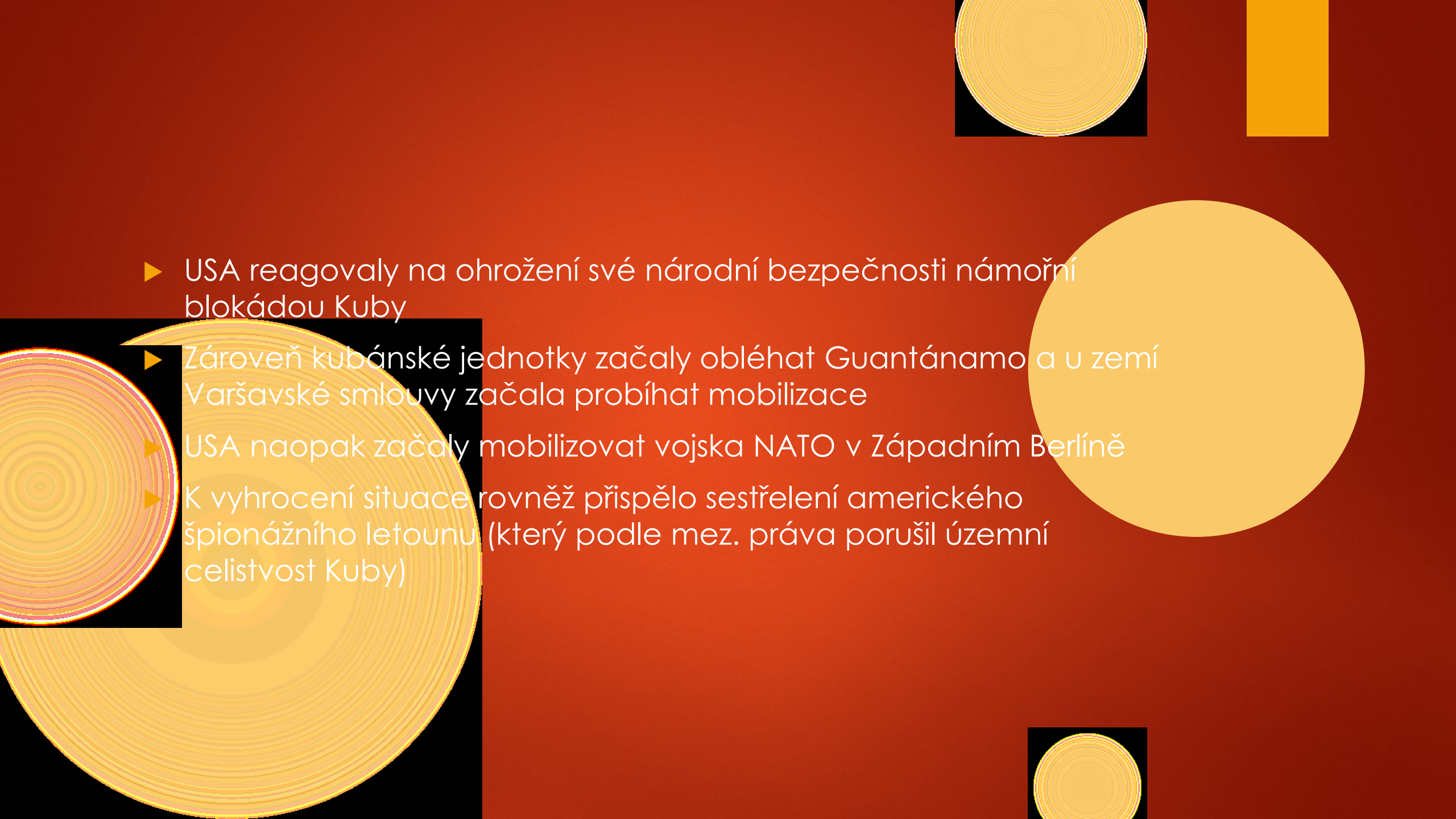
-
-
-
-
- ▶ Nikita Chruščov byl původně vysoce postavený politruk Rudé armády
  - ▶ Patřil mezi představitele progresivního křídla komunistické strany, za jeho vlády proběhla spousta reforem-zvláště v zemědělství, po Stalinově smrti se nacházelo v katastrofálním stavu, většina obyvatel vesnic žila na pokraji bídy
  - ▶ Mezi jeho nejvýznamnější kroky ve vnitřní politice bylo odsouzení Stalinových zločinů a tzv. kultu osobnosti-XX. sjezd KSSS (únor 1956)
  - ▶ Tomuto období se někdy také říká éra destalinizace, vyvolala ve straně velmi rozporuplné reakce, ve straně stále přetrvávali Stalinovi stoupenci
  - ▶ Chruščov v rámci destalinizace rovněž propustil miliony vězňů z gulagů

-
- ▶ Nikita Chruščov rozhodně nebyl žádný mírotvůrce, přesto tak byl často levicovými intelektuály na Západě vnímán (podobně jako kdysi Stalin)
  - ▶ Na podzim roku 1956 nechal krvavě potlačit maďarské povstání, které vedl reformní komunista Imre Nagy
  - ▶ Podobně jako Stalin (na konci své vlády) se postavil tvrdě proti sionismu, při tzv. Suezské krizi na konci roku 1956 se postavil na stranu Egypta a razantně odsoudil anglicko-francouzsko-izraelskou okupaci Suezského průplavu
  - ▶ SSSR si tím získal velmi cenný vliv na Blízkém východě na úkor Francie a Velké Británie

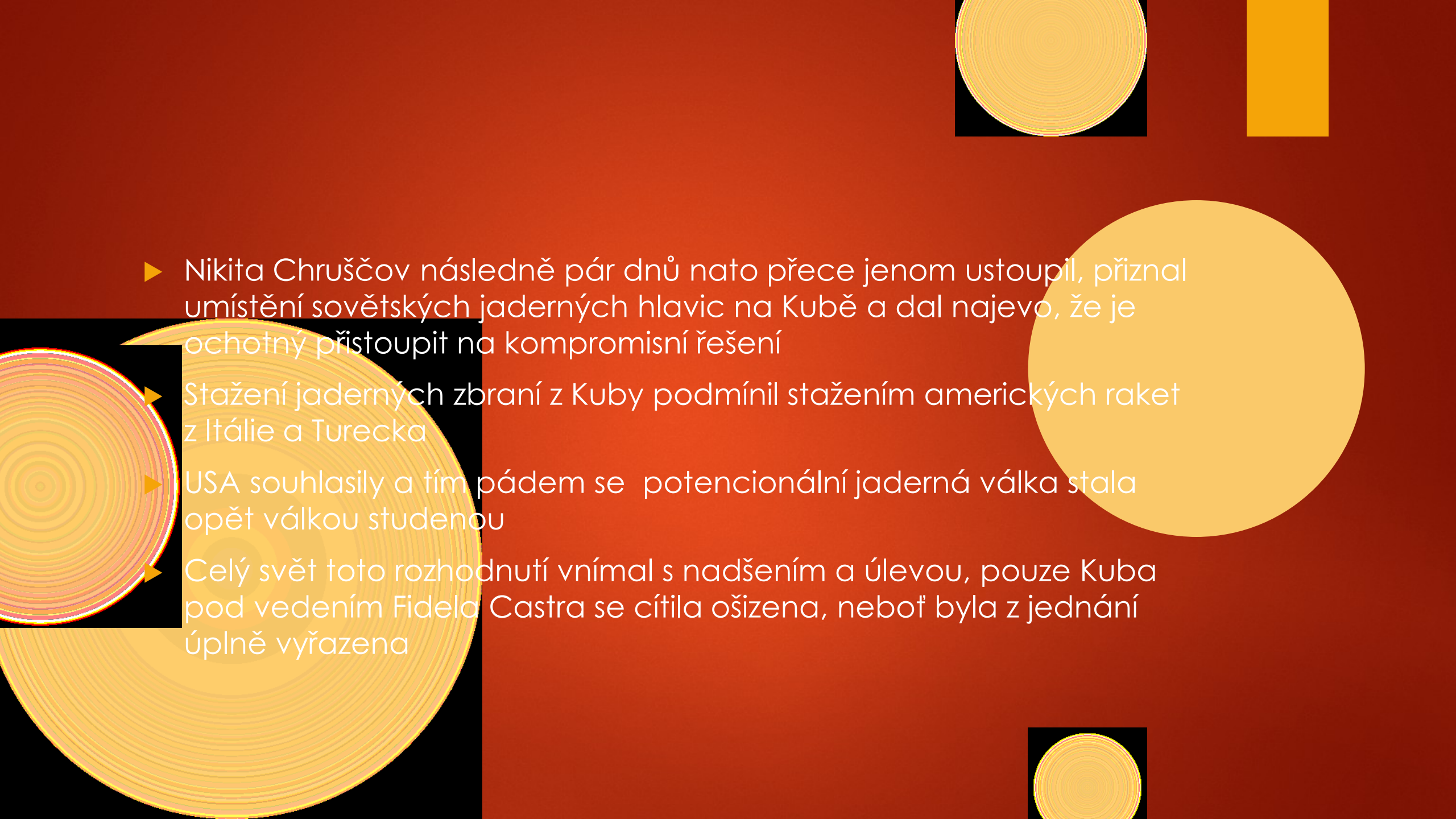
- ▶ Dále za Chruščovovy vlády došlo k ochlazení vztahů mezi SSSR a Čínou
- ▶ Mao Ce-tung velmi nelibně nesl odklon SSSR od stalinismu (sám Stalina velmi obdivoval) a od té doby vnímal sovětský režim jako „heretický“ a odchýlený od učení Marxe-Lenina-Stalina
- ▶ Čínsko-sovětské spory později (až za vlády L. Brežněva) dokonce eskalovaly v několik drobných ozbrojených pohraničních konfliktů
- ▶ Kromě Číny došlo taktéž k narušení vztahů s Albánií a Jugoslávií
- ▶ Na druhou stranu si Chruščov našel spojence v socialistické Kubě, kde v letech 1953-59 proběhla revoluce, jež svrhla prozápadní Batistův režim

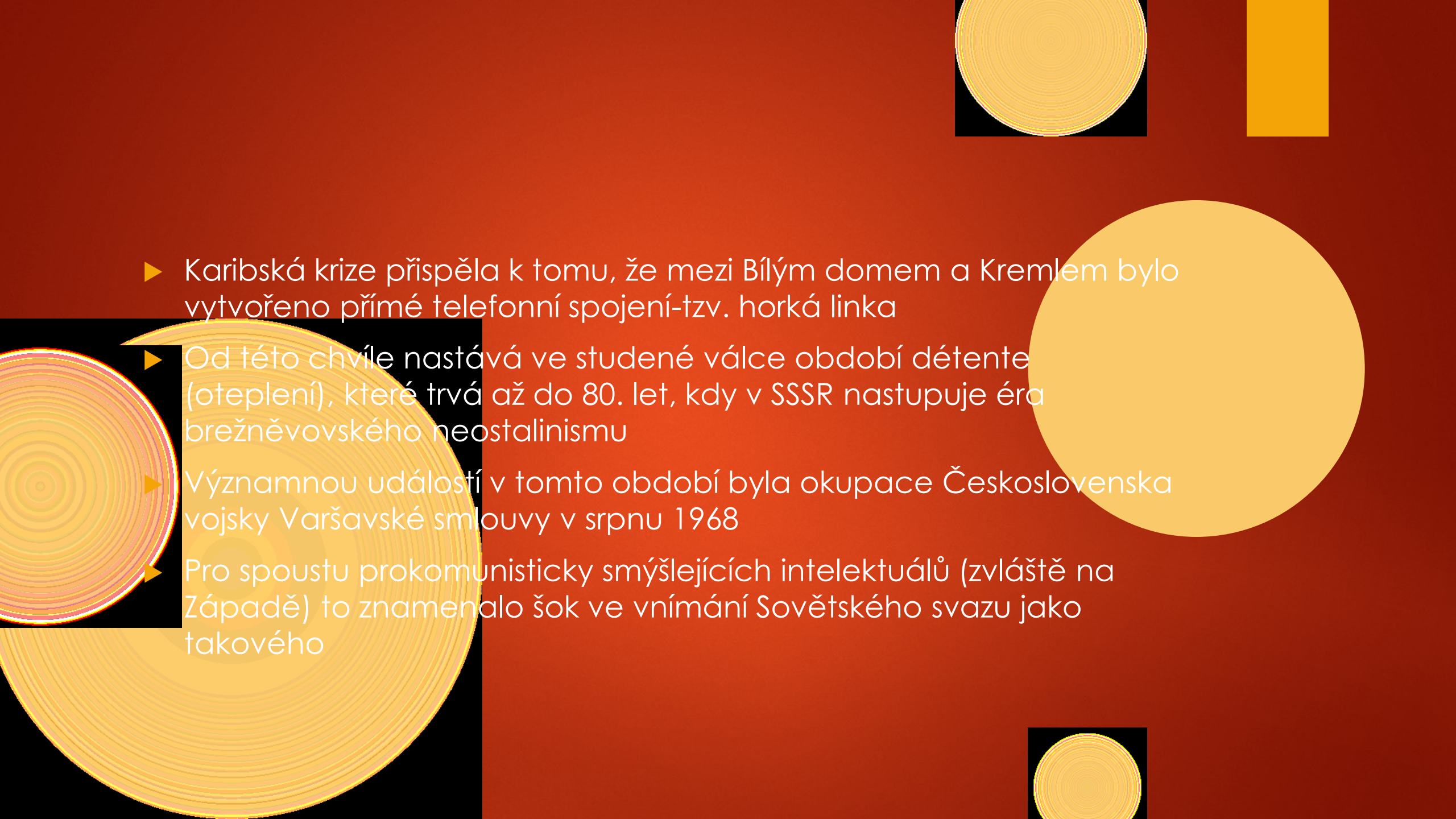
-
- Revoluce na Kubě původně socialistická nebyla, k SSSR se Kuba začala přiklánět až později, po agresí ze strany USA
  - V roce 1961 totiž kubánští exulanti vedení agenty CIA neúspěšně napadli Kubu-Invaze v zátocě Sviní
  - Tato neúspěšná agrese ze strany USA měla za následek vznik dalšího sovětského satelitu blízko amerických hranic
  - To vše bylo předzvěstí a začátkem tzv. Karibské krize, která málem eskalovala v otevřený jaderný konflikt mezi USA a SSSR

- Impulzem k vyhrocení sovětsko-amerických vztahů bylo zcela jistě umístění sovětských jaderných hlavic na Kubě (operace Anadyr)
- podle Sovětů šlo o reakci na rozmístění amerických střel v Itálii a v Turecku
- Umístění sovětských raket na Kubě znamenalo přímé ohrožení životů 80 milionů Američanů
- Sovětská diplomacie umístění svých raket na Kubě dlouho popírala, podle sovětského ministra Andreje Gromyka Sovětský svaz pomáhá Kubě pouze s modernizací zemědělství

-
- ▶ USA reagovaly na ohrožení své národní bezpečnosti námořní bloádou Kuby
  - ▶ Zároveň kubánské jednotky začaly obléhat Guantánamo a u zemí Varšavské smlouvy začala probíhat mobilizace
  - ▶ USA naopak začaly mobilizovat vojska NATO v Západním Berlíně
  - ▶ K vyhrocení situace rovněž přispělo sestřelení amerického špionážního letounu (který podle mez. práva porušil územní celistvost Kuby)

-
- ▶ Nikita Chruščov následně pár dnů nato přece jenom ustoupil, přiznal umístění sovětských jaderných hlavic na Kubě a dal najevo, že je ochotný přistoupit na kompromisní řešení
  - ▶ Stažení jaderných zbraní z Kuby podmínil stažením amerických raket z Itálie a Turecka
  - ▶ USA souhlasily a tím pádem se potencionální jaderná válka stala opět válkou studenou
  - ▶ Celý svět toto rozhodnutí vnímal s nadšením a úlevou, pouze Kuba pod vedením Fidela Castra se cítila ošizená, neboť byla z jednání úplně vyřazena

-
- ▶ Karibská krize přispěla k tomu, že mezi Bílým domem a Kremlem bylo vytvořeno přímé telefonní spojení-tzv. horká linka
  - ▶ Od této chvíle nastává ve studené válce období détente (oteplení), které trvá až do 80. let, kdy v SSSR nastupuje éra brežněvovského neostalinismu
  - ▶ Významnou událostí v tomto období byla okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968
  - ▶ Pro spoustu prokomunisticky smýšlejících intelektuálů (zvláště na Západě) to znamenalo šok ve vnímání Sovětského svazu jako takového

-
- ▶ Období détente bylo provázeno navazováním diplomatických styků mezi hlavními 3 světovými supervelmocemi, tj. mezi USA, SSSR a Čínou

- ▶ Významnou událostí v tomto období bylo podepsání tzv. Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, kde se státy NATO i Varšavské smlouvy zavazovaly k respektování mezinárodního práva, lidských práv, svobody náboženského přesvědčení atd.

- ▶ Nutno podotknout, že toto všechno bylo jakousi iluzí, státy Varšavské smlouvy nadále mez. právo ani lidská práva nerespektovaly, Sovětský svaz nadále vedl imperiální politiku

